

крові спостерігається тенденція до збільшення кількості отелів за життя.

Різниця між крайніми породами і групами досягає за прижиттєвим надоем 100–115 ц молока, чистим прибутком — 2,2–2,3 тис. грн., нормою рентабельності — 40%. У господарствах інтенсивного ведення молочного скотарства використання висококровних і чистопородних голштинів є економічно вигідним. Оскільки результати дослідження отримано за умов годівлі, наближених до оптимальних, вони не можуть бути поширені на товарні господарства з недостатнім рівнем годівлі.

Інститут сільського господарства Полісся УААН

УДК 636.2.082.32.

М.С. ПЕЛЕХАТИЙ, Н.М. ШИПОТА,
З.О. ВОЛКІВСЬКА, Т.В. ФЕДОРЕНКО

КОНСОЛІДАЦІЯ ТВАРИН ПОЛІСЬКОГО ТИПУ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ ЗА ТІЛОБУДОВОЮ

Поліський тип української чорно-рябої молочної породи поліпшується шляхом використання генофонду кращих світових порід чорно-рябого кореня. Це сприяло одержанню різноманітних за екстер'єрно-конституціональним типом тварин.

Мета досліджень — визначення бажаного типу тілобудови поліської чорно-рябої худоби.

Дослідження проведено на 141 корові дослідного господарства племзаводу «Рихальське» Житомирської області, який укомплектовано чорно-рябою худобою місцевої та зарубіжної селекції. Тут на річну корову заготовляють по 55–60 ц корм.од., надій досягає 4800–5000 кг молока.

Відповідно до індексу ейрисомії за Зам'ятіним тварин розділили на три типи: широкотілий ($M - 0,5 \sigma$), проміжний ($M \pm 0,5 \sigma$) і вузько-тілий ($M + 0,5 \sigma$), за методикою М.О. Шалімова (1996) — аналогічно на ейриморфний, трансгресивний і лептоморфний.

По групі обстежених корів індекс ейрисомії становив у середньому 289% і коливався в межах 245–345%, екстер'єрно-конс-

© М.С. Пелехатий, Н.М. Шипота,
З.О. Волківська, Т.В. Федоренко, 1999

Розведення і генетика тварин. 1999. Вип. 31–32

титудіональний індекс — відповідно 1,22 і 0,95—1,67. Сігма за індексами становила 18% і 0,16, коефіцієнт варіації — 6,1 і 12,3%.

Застосовані методи диференціації корів за типами не є ідентичними, оскільки кореляція між ними невисока ($r = 0,49$), а математичні моделі їх обчислення базуються на принципово різних засадах: перший — на лінійних розмірах тіла, другий — на його щільності, тобто на співвідношенні вагових і лінійних параметрів.

Надійнішим для проведення непрямой (за типом) селекції на підвищення молочної продуктивності є ейрисомний метод визначення типів. Індекс ейрисомії вірогідно корелює з надоем та відносною молочністю, а також з промірами, що зумовляють молочний тип.

Тварини різних екстер'єрно-конституціональних типів відрізняються між собою за живою масою, тілобудовою та молочною продуктивністю. Кращими за цими ознаками є тварини проміжного типу. Повновікові корови цього типу характеризуються такими параметрами: жива маса — 579 кг (на 19—31 кг більше крайніх типів), надій за 305 днів лактації — 4400 кг (більше на 150—400 кг), вміст жиру в молоці — 4,06% (на рівні крайніх типів), кількість молочного жиру — 180 кг (більше на 5—20 кг). За ознаками молочності до корів цього типу наближаються тварини трансгресивного типу. Крім того, корови проміжного типу характеризуються також максимальною відносною молочністю (840 кг, на 35—105 кг більше крайніх типів).

У племінних господарствах — репродукторах поліського типу за умови достатнього рівня забезпечення кормами (50—60 ц корм.од. на корову) слід орієнтуватися на тварин проміжного (трансгресивного) екстер'єрно-конституціонального типу з такими параметрами основних селекційних ознак повновікових корів: жива маса — 580—600 кг, висота у холці — 134—135 см, коса довжина тулуба — 164—166 см, обхват грудей — 195—196 см, надій за 305 днів лактації — 4400—4500 кг молока, відносна молочність — 820—850 кг. Для консолідації типу 3/4—7/8-кровних за голштинською породою тварин слід розводити «в собі».

Інститут сільського господарства Полісся УААН